

Frank Fellman.

Stockholm, tryckt hos P. Palmquist's Aktieförlag, 1907.

N:o 1. (7).

Åtta-jate-manon 1907.

Rubbe jatte.

Läflåmus Samita påta kutta pale jaten, åtta nummer färt talve-manon. Färt nummerin lä 16 piale. Hädde: 50 öre jate äutäst. Åvta nummera hädde lä 10 öre.

I läh aktak jaskatabbo.

I läh aktak jaskatabbo,
Wissasap ja awosabbo,
Kå tat, kutti Härrai kullo
Ja su mannan alo ärro.

Jupmel ietjas manait katti.
Sån, kutt' sidsji Parnes watti,
Kalka wissast armolastet,
Waltet siaw almai taste.

Pätis waiko maffar nieta!
I tauk kalkah Härra fieta
Miaw kässek ierit luoitet
Jala kässek akto kuotet.

Härra walta, Härra wadda.
Tantiet kalka tat, mi sjadda,
Alo pätet midji puorren
Ja tan tiurasammuswuorpen.

(Laulotuwwa kå "Tryggare kan ingen wara".)

Jesusa käinoh.

"Karwetit Härä käinow, takkit su palkait njuolkatin!" Tat lä Johannes kastatidje pako. Karwetit Jesusa käinoit ietjate lusa! Jesus lä famolatj, walla i jän-ke mateh tjäutalit miaw, jus mi äp karweteš sunji käinow. Eän tjuodtjo uwša äutän ja kälkotalla, walla mi wiertip ietjah rappat uwšaw. Eän šitta mielainis tjäutalit färt almatjaw, suddaraw ja publikanaw, walla mi wiertip takkat palkaw njuolkatin sunji. Taiwai, taiwai läp mi takkam mäkkat käinow Jesuji.

Maš läš Jesusa käinoh?

Supmela pako lä Jesusa käino. Kä Supmela pako ädtjo läpew päššat mu jurtaš šiša ja mu waimo šiša, te tat šäitta šjadat näu šikkolattjat, atte Jesus päta šämma pale. Supmela pako lä Jesusa käino. Läškus tän karwetam taw käinow? Šämes päres kristakis jaulai akti: "Tat mäiwe, maw tän pajah kattjat ietjat bibela nala ja mi i šjaunjetuwah ierit taina, atte tän läkäš ietjat firjew, tat mäiwe lä šämma kä ruošta tu šielon". Šetjas pako šinne päta Supmel äbbä armoinis ja äbbä wattaltakainis ja täuta mia waimoit autofašwuotaina. Padjit Kristuša pakow waljašit ärröt tia kaššan, äpatit ja wakotit nubbe nuppew kaika wišeswuota šinne šalmai ja hiewetiš-laulotajai ja wuwingalatj laulomi kum ja laulot armo šinne Härä kudnen ietjate waimoin! (Kol. 3: 16.) Šus mi kalkap ädtjot äššes wiefew Supmela pakoš, te mi pierrip räkäätallat ai, kä mi lätkäp.

Šutte räkkälwiš lä šalok käino, man milte Supmel luoištat wuolos almatji waimoi. Ša taw käinow lä Jesus ietj wušetam midji. Taiwai jän manai akto allajis mätkšai jala ware nala ja äroi täppe ija tjata räkkälwäša šinne Supmeli. Käikah tah almatjah, kutih läš wiššom Supmela lakka, läš räkkälam wiššjalit. Šan tieti kätjotuwwiš kristakajah taiwai "räkkälidje almatjin". Ätnaki mielašt lä tat pilkatus-namma, walla tuotašt tat lä kudne-namma, tat lä almatji kudne, jus ši läš räkkälidje almatjah. Taiwai ja mäddelakai muitot Supmel midji tan pirra ja kättjo: räkkäläh! Mišekin tjuodjih firfopielloš äbbä wäralta mietai, ja tah tjuorwoh: Pätäh, pätäh Supmela lusa, äutäl kä tuomo piello tjuodja! Ša kä mi tjuowwop piello kättjomaw, te mi wuoinep

kirko tärnaw, mi wuojet alme kuouloi ja jaula: "Alleh wajaltatteh ju, kutti lä almen, räkätalah ju!" Ja kâ mi kirko sija mannap, te tjuodja salma-laulom kitemin, mainomin ja räkätalamin Supmeli, ja tat kättjom kullu: "Lauloh tän ai, lauloh njuorrajit, nâu atte tän räkätalah nâu kâ kaikah Supmela manah".

Räkkälwis lä Jesuja käino. Käthjah, tu kânäkis päta tu lusa lädjen. Ätna almatjah kaddih, atte räkkälim lä täsije wal jäute-latj hällam, walla mädde tujan almatja tuotästih, atte kâ almatj räkätalalla, te pajas tšieggituwwa aitaris ätnamišt kitta alme radjai, Supmela ängelah mannih wuolos ja waltih räkkälwajaw almatji pakšimišt ja kuoddih taw Supmela lusa, ja äh si kuffew wuorteh täppe padjen, ainat ruwwa si puttih Supmela waštatusjaw wuolos almatja lusa. Nwwo lä

tat, kâ mian lä takkar käino Supmela lusa. Kättjalop mannat tan käino milte, te mi ädtjop Supmela waštatusjaw. Warfa kaikah Davida jalmah mia bibela sinne läh räkkälwajah. Ja mädde jalmah sinne lä alko nâu jurkolatj, walla kietje nâu awos. Almatjah, kutih äh täptäh Supmelaw ja räkkälwajaw, imastallih tan tieti, kâ ju jurko näkka nâu warfa. Dat lä räkkälwis, mi lä taw ietjaituwvamaw takkam. Alkon luodjo David ietjas hietew Supmela äutän, ja te jän häkkat täbta Supmela waštatusjaw ietjas waimon; te lä luodjom näkkäm, ja hiewetus ja kito padjan alme kuouloi.

Jesüs tämpela sinne, kâ jän lä 12 jake wuoras.

Supmela pakto ja räkkälwis läh Jesuja käinoh ja ju puorre käinoh, mai milte jän päta; walla jus almatj i käsšek šitah karwetit tait käinoit, te lä Supmelin wil käino, mi lä läšep kâ tah, tat lä killama käino. Tan käino milte lä Jesüs ai mannam. Eän lärrani kullokiswuotaw taste, maw jän killai. Supmel matta päšjat mia lusa killama pakto, walla i alo, mi wiertip karwetit taw ai käinow. Käthjah, makkar armo tat lä, atte färt jutto mangel tjuowwo makšo; tan peiwe kâ mi pärräp jutto šjattošt, kallap mi wisšäst japmet. Jus almatj udni lä keura ja paha,

jus sän kielastalla ja pättä, jus sän willi ja suolat ja takka kaita, maw su suddokis hallo kättjo, te mi tietep, atte sän wisjast kalka japmet. Japmem njafa su mangelist näu kâ urotis, ja mi tietep, atte kâ muttem jakeh läh wasjam, te lä tat suddokis juo japmema halton. Ja i täsje wal japmem päteh, ainat kâ almatj takka huoraw, te sän taiwai ädtjo tautaw, mi tjuowwo su äbbâ wiesjoma tjata; kâ sän jukka, te su rumai päistan; jus sän suolat, te fankakätai päta. Ja kaitah tah killamusah ja wil japmem ai lä Supmela armo. Jutte muiteh, man paha tat lului, jus suddokasah alo wiesjolulun, jus juollakah ja almatjäddeh alo ratilulun! Walla talle mi tietep, atte ruwwa tat peiwe päta, kâ si wisjast kalkih japmet. Tantieta lä killamus Supmela stuorra armo, atte juddo i kalkah ratit iekewen aikai.

Killamus lä Jesusa käino mia lusa. Lähkus tän karwetam taw käinow, wai lähkus tän takkam Jesuji mätkat käinow? Johannes kastatidje pallestuwai fankakätai, ja su mielast li tat uriektesfärtokwuota, atte sän, kutti li Supmela profeta, kalkai läptet ietjas wiesjomaw fankakäten. Ja sän alki kuoftastallat Supmela nala ja luodjot ja kuitit. Ittji sän-ke tieteh, atte killamus lä Jesusa käino, ja sän wuolkati ietjas äpatisälmaid Jesusa lusa ja pajai siaw jaulat: "Lähkus tän tat, kutti pätet kalka, jala kalkafus ietjataw wuortet?" Ja Jesus wasteti sunji tjieksajit: "Tjalmetimmeh ijaddih wuoinen ja sfermah waddsih, spitalattjah ijaddih rainasin ja pieljetimmeh kullih ja jabmekah tjuodtelih pajas ja häjoiat tietetuwwa ewangelium". Dat li tjieksa wastatus. Tjalmetimmeh ja häjoh tjäutaluwwin, taina kâ killam li tjuoukim sia waimow. Johannes ietj ai tjäutaluwai, taina kâ fankakäte li tjuoukim su waimow. Ja Jesus jaula kaitait: Kä tän läh fankakäten, te män päta tu lusa, läkis tat häjoswuota fankakäte wai tauta fankakäte wai ietja märräha fankakäte, jutte killamus lä mu käino. Jesus sitta tjäutet kaitait tan paha wuolest, walla i sän-ke mateh taw, jus mi ietjah tappap kaitait tait käinoit, mai milte Jesus matta päsjat mia lusa. Karwetop tan tieti akew Supmela käinoit, pakow, räkkälwasaw ja killamusaw! Karwetop Härä käinoit ja takkop su pakaw njuolkatin!

Käbba lä pahap?

Sämes unna neitatj päti ietjas ietne luja ja katjati: "Käbba lä pahap, kielestit wai juolatit?" Diettelis lä, atte iedne imastalai taw katjaltakaw, walla sän wasteti, atte juddo li käppatjakah ja atte sän ittji mateh sarnot, käbba li pahap. Te jaulai tat unna neitakutj: "Män jakaw, atte pahap lä kielestit kâ juolatit. Jutte jus kuttif juolat unnanattjaw, te matta sän wast waddet taw ruoptot, jus i läh pärräm, ja jus sän lä pärräm, te matta sän matjet taw. Walla kieles patja alo kiellasin. Mi läp jurra läffäm stäulan Ananiasa ja Safira pirra, kutih käppatjah jamika aposteli juolki äutän, taina kâ sai lita kielestam Zupmela ja almatji äutän." (Apost. Part. 5 kap.) Te walti iedne ietjas unna neitatjaw asfasis ja jaulai: "Zupmel puoristjiunjetus tu, manatjam, ja warjalus tu kaik kiellajist ja juolatimmeist ja kaik ietja juttoist ja pahast!"

Källe i läh litko, walla litko lä källe.

Manah äh mateh iettjet taw, maw sja attje wajjot.

Alme wierti päsfat mi sija, äutäl kâ mi päsjap alme sija.

Wuostaf walta älmäi jufastakaw — ja te walta jufastakka älmaw!

Luther jaula: Pärfal suowwa mielastis, atte Kristus lä mia njuostjama nanne, jus sän wal ietj ädtjo rasen tjäffähit mia waimo sinne.

Märten Luther ja ietja häjos škäula-manah lauloš piepmo tieti almatji uwsai äütän.

Känne lä alme?

Sämes härä li predikom alme pirra. Prediko mangela kaunati jän sämes päntes älmaina, kutti li ju pakoit kullam. Dat katjati jušte: "Kieres härä, tän jarnetih alme pirra ja kiettoš ätna tjappa tinkait tan pirra, walla idtjih tän jaulah, känne tat alme lä".

"Wuoi", jaulai härä, "talle läw män awon, ká ättjow jaulat, maw män wajaltattiw. Män manniw iekto häjos täpen, känne sämes waiwan, škipas arpatj wiesjo ietjas kuowtina manaina. Sän lä näu hädjo, atte ju ne i läh mife, i pärrämüs ike pältenuorah. Jus tän tal manah ja wattah junji pärrämüšaw ja muorait ja jaulah: "Tait män wattaw tunji mia Härä Jesusa nammai", ja te waltah bibelaw, lähäh Davida kuofte läh kälmat šalmaw, luoitataš puolwai nala ja rätkäläh ättan taina waiwan arpatjina ja ju manai kum ja šia äütäst — jus tän talle ih ättjoh almeš wuoinet, te män wattaw tunji tu pietnikit ruoptot".

Muppe peive jaulai tat älmäi sunji: "Eatnes lä, kieres härra, män läw taffam, näu kä tän kättjoh mu, ja män läw wuoinam almew ja ärröm täppe äbbä timaw".

Maste tat päta, atte satnes lä puoddsot.

Muttem pale lifa Eatnes ja Kieles wuodjain sames juren ja passamin ietjasta. Kieles kärkai wuostak wuodjamiist ja kärri kaddai ja te karwoti Eadnasa tjappa piktasita ja wuolki ierit. Kä tal Eatnes kaddai päti ja wuoini, atte Kieles li ju piktasit juolatam, te sän tjieroi ja jaulai: "Wuoi, talle män wiertiw puoddsosin mannat wäralta tjata, jutte iw män kässek sitah karwotit Kielessa äpme piktasita". Tan aike rajest lä satnes puoddsot ärröm ja lä padjeltätatum färt sajen, walla kieles lä tjappakit karwotum ja atna taiwai sadnasa muotow ja piktasit.

Tat puorre räinohidje.

Kuowten sajen mia bibelin lä tjaletum, atte Härra Supmel lä mia räinohidje, kutti warjal miaw jutto ja jaymema stalpi äutäst. Wuostas sadje lä Davida kuotte läk kälmat jalma, känne sän laulo: "Härra lä mu räinohidje, i kalkah muste mife waljot. Sän padja mu wuoiingatallat ruodnis kietti nanne, sän tälwo mu lättjes tjatsita. Ja jus män ai manaluluw sjeunjis lieke sinne, te män iw palah mastek pahast, jutte tän läh mu lunne; tu säbbe ja tu räinohim-säbbe, tah jastatepa mu." Mi arwetip taij pakoist, atte Davida siello tärowstalai Supmela nala, atte sän ittji palah mastek pahast, jutte Supmel, ju räinohidje, manai juina.

Mubbe sodge lä Johanneja evangeliumin 10: 11, känne Jesus ietj jaula naute: "Män läw tat puorre räinohidje". Ja äp mi sitah luoitet tait pakoit ierit, tait pakoit, mah jaulih, atte Supmel lä mia räinohidje. Taina kä mi tarpahip tait äpke mateh wiesjot rafen, jus i Jesus, tat puorre räinohidje, lä miaina; mi täbtäp

tait seipekkit ja stalpit, mah kaitotih almatja sielow — si läh wisja kaitotam tu sielow ja mu sielow — mi täbtäp tait ja arwetip, atte äp mateh man-ke lakai pierkit, jus äp kaunah äwtäk räinohidjew. Kätkah, kaitah almatjah arwetih taw sämmaw, kaitah almatjah täbtih stalpit ja ästih räinohidjew. S attak almatj mateh pierkit ällo atto, walla näu kuffew kâ sän i täptäh taw puorre räinohidjew, kutti lä Jesus, te sän ätja ietja räinohidjit, kätt sän täiwo puorren, walla näu tat taiwai sjadda, atte tah räinohidjeh kaitotih su sielow attan stalpi kuim.

Mi tietep, atte almatjah piedjih kânakajait ietjasa padjel, atte si waltih allasija härrait ja äpatidjit ja tuopmarit ja manka slai räinohidjit. Sa tat lä puorat, atte si ästih räinohidjit, jutte

si mattih akti kaunat taw puorre räinohidjew ai, kutti lä Jesus, Juppela parne. Sa jus sän i läh mia räinohidje, te äh mateh kaitah ietja räinohidjeh wicketit, taina kâ kâsse juddo ja japmem ja mangemus tuopmo päta, te kuotih tah räinohidjeh miaw ja patarih ja stalpe riwwi ja kaitot sautsait. Män jakaw, atte kaitah tah, kutih taw läkkih, läh ästäm almatjaw räinohidjen nakin pale sia wiesjom-aiken. Män katjataw talle: Makkarah ledjin tah räinohidjeh, kutih kalkin tu wicketit? Kä

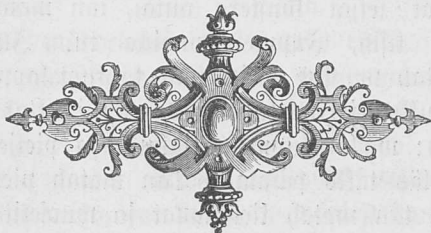
tän muitah siaw, matahkus tän tal jaulat näu kâ David: Kuodnis kietti nanne si padjin mu wuwingatallat, jaskatusa tjtäsi lusa si täkwon mu?

Kalle tän muitah, kâktes tan wäraltin sjadda. Kutih läh tappe räinohidjen? Taiwai mi wuoinep, atte tat lä räinohidje, kutti lä pahamus. Tat, kutti pahas pakoit hälla, karrot ja jukka, sän walta älow mangenis, ja si kultalih su, walla i sän laitih siaw jaskatusa tjtäsi lusa, ainat rafetiswuota tjtäsi lusa. Sa kâ takkar räinohidje wuoina, atte akka siast, kutih su tjuowwoh, sjadda skippasin jala ietjalakai wuorpetipmen, maw sän talle takka? Sän kuota su ja patar, jutte sune i läh räkta räinohidje-waimo. Sän sitta ratit ietjati padjel, ike wicketit, sän sitta kutnew ädtjot, taina kâ sän lä wuostas ja stuoramus, walla i sän sitah fillat ietjas waiwan sautsai kuim. Jutte tat lä märka tan nala, atte almatj lä puorre räinohidje, atte sän luoita häkfas ietjas sautsai äutäst.

Walla mädde pale kullap mi tai wäraltalatj räinohidji pirra tait pakoit: Eän lä willim mu. Irke willi märjes, manah willijih ietjasa äikätit, wänak willi ietjas wänakaw. Tantieti mi pierrip waltet Härä Jesufaw räinohidjen, jutte sän lä luoitam ietjas häkkaw mia äutäst, sän lä tat aina räkta puorre räinohidje, sän i willih.

Tat lä Supmela straffa, atte näu ällo willijidje räinohidjeh läh wäraltin. Kä Israela manah wuostas pale ledjin waljim kånäkafaw, te aikoi profeta Samuel hieretit taw. Walla Härä jaulai: "Kultaleh almoka jienaw; jutte älläh si tu häitam! Walla si läh mu häitam, wai män iw luluh ratit sia padjel." Si ledjin padjeltättjam Supmelaw ja waljim almatjaw kånäkafan, walla tat sämma kånäkis sjattai sidji straffan, ja Härä jaulai: "Si talkapettit tjuorwot tan sämma peiwe ietjate kånäkafa padjel, käw ti läppit waljim allasitte, walla Härä i wasteteh tidji tan sämma peiwe". Kä mi kuotep Supmelaw, te sän wadda miaw pahäs räinohidji haltoi.

Tuostop tantieti taw puorre räinohidjew talle, kä mattep kaunat su; sän lä tat, kutti riekati neitast Mariast ja li häjos parne Masaretin, walla äutani wijeswuotan ja armon Supmela ja almatji äutän, näu atte kaitah läjes ja mainetis almatjah alkin iettset su, ja sän puoreti juokke tautaw ja mainew; walla ietj wierti sän pinetuwwat Pontius Pilatusa wuolen, ja sän kuotti pastelis lanjait äiwen näu kä krunow, sän kiertai pilkatusaw ja uriektesfärtok tuomow ja Utjes sitota milte watti sän ietjas jappema haltoi, walla kälmat peiwen tjuodtjeli sän pajas jabmeki lutte ja tjäkkäha Utje äkkes pielen. Eän karwet midji sajew täppe padjen, ja sän lä miaina kaita peiwit ja wieket miaw färt sajen, wil jappema liefen ai. Eän lä tat aina puorre räinohidje.

Lähkus tän akto?

Sämes almatj niefati, atte sän li jaymam ja atte sän tjuottjoi Supmela tuopmostäula äütän.

“Kalle almatja läh tu faron?” katjati Supmel. “Kalle almatja läh tu pakto käinow kaunam tan iefewe iellesi?”

Almatj järkiti ja suorfanimmina sän wuoini, atte sän li akto. S lam aktak su pakto pätam Supmela lusa.

Te jaulai Supmel: “Tan pale män sitaw tiptet tu mannat ja wast waddet tunji häkkaw; walla aneh tal märrähaw tašte, atte tän nuppe pale ih tjuottjoh tanne ällo akto! Mleh jurteleh täsjje wal tu ietjat tjäutalimme nala, ainat ai tu lakamusa tjäutalimme!”

Supmela tjalmeh.

Muitech Supmela tjalmit! Tah läh färt sajen, juokke paihen: juokke häiman, juokke käten, mietsjen, tuoddara nanne, äno katten ja tawwen jaure tjieknalasan. Juoko tän läh akto jala ätna almatji kassan, Supmela tjalmeh läh alo tu padjelin. Näu kä Salomo pakowadjasin tjuodtjo: Härä tjalmeh läh juokke paihen; tah kiettjih pahai ja puoraki pällai. Härä tjalmeh wuoinih tu waimo jurtakit sämma puorakit kä tu takoit.

Kättjaleh muitet taw! Muitech, atte tune i läh takkamus tjalmetis almatjina, ainat kaittiette Supmelina, kutti i käsjek äteh, Supmelina, kutti juo mälfatist wuoina tu jurtakit ja käja idja lä akta tjuoukat kä peiwe. Tän matah tappat uwšaw, tän matah käptjäšaw piedjat ietjat fönstera äütäi, tän matah jaddatit kaika täläw — i tat liših, Supmel wuoina tu. Supmel lä kaitkain sajin. Tän matah wuolket ierit, näu kä tuot lappom parne, amas lantai, mi lä kukken ierin, kaddemin, atte i aktak täppe wuoineh, kätte tän wiesjoh; walla Supmela tjalmeh ja pielšeh läh täppe, juo äütäl kä tän läh täkko pätam. Tän matah piettet ietjat äikfatit ja ietjat išetaw; tän matah kielastallat ja wuošetit ietjat ietjalakai, kä tän sadnašt läh; Supmelaw tän ih mateh piettet. Sän täbta

tu sišngemus widjoraw; jån kulla, mait tån udni jarnoh; jån tietah, mait tån läh ajatallamin. Eån pufta tu tjietošammus juttoit ai tu muoto tjuoukafa äutäi, ja peiwe päta, kã ji kalkih piejatuwwat wäralta äutäi ai, tunji škapmon, jus tån ih pajah pakatit ietjat. Tantieta järkäläh ietjat ierit kait waimo kiellasišt ja atnalah fitta jädnašiš! Lakka-neh Härä Jezus Kristuši, kutti ietj lä käino, jatnes ja iellem! Manah ju luša kaitai ietjat juttoi ja mättoi kum, wai tah lulun antakis luoitetuwwat, ja ratjah alo ielles Supmela tjalmi äutån! Uleh takah maitek, mait tån ih šitah, atte Supmel kalka wuoinet! Uleh jarnoh maitek, mait tån ih šitah, atte Supmel kalka kullat! Ule tjaläh maitek, mait tån ih šitah, atte Supmel kalka läkkät! Uleh manah äwtäk paikai, känne tån ih šitah, atte Supmel kalka tu kaumat! Uleh käläteh ietjat aikew näute, atte tån luluh palo ja šfamo wuollai pätet, jus Supmel katjatalului tušte: Mait läh tal parkamin?

Muiteh: Supmela tjalme wuoina kaita.

Unna manatjah ja kierkaw.

Kierkaw lä mäddelakai ällo puorre tinkä. Dat lä liekkas; manna i kälöh tan šinne. Dat lä jaska; manna i wahakatteh ietjas tan šinne, ja jus tat käpmän, te i tat-ke takah näu ätnakaw, jutte manna i huomän katjah tan šiste. Kierkaw matta kuottetuwwat, tat matta jutos-paddai katšostuwwat, tat matta wuotetuwwat tuoi tuoko, tat matta ierit piejatuwwat, kãjäs ikkenis fitta. Dat lä wišjes: wuokas tinkä lä tat kierkaw.

Walla i läh tat huomaa kailakai wuofas ja puoraf. Wäramus lä, atte ká unna manatj lä tan sija karatum, te tat i mateh juolkit swatjatit. I atak manna sitah tjanasin ärröt. Tat sitta alo swatjatit kietait ja juolkit tuoi tuoko; tat sitta stakat kietai kum ja tjiectjat juolki kum, walla i läh tat rätt mattelis kierkama sinne, mi lä náu ila kartje. Puorep lului, jus kierkama wuollekietje lului káptep, ká tat ieme lä, te lului wieka änap sadje mana juolkita. Muiteh taw tån, kutti läh attje! Takah manafat ätä kierkamaw, man sinne tu manna matta luowwajap ärröt. Sa tån, kutti läh iedne, aleh tjanah ietjat mana kietait! Jus lä tjáftes, te piejah unna kistatjit tu mana kietaita, walla aleh tjanah

ietjat manaw náu ká hiermetis juttojaw! Maites tån ietj jaulaluluh, jus tån luluh jammalakai tjanatum kietai ja juolki pakto, ká tu unna manatj talle lä? Sa jus tån luluh ädtjot wällahit náu tjanasin mädde tima mangalakoi, maw tån te luluh jaulat? Walla káfte tån matah takkat ietjat unna manatji takkarit, mait tån ih ietj luluh kierrat?

Utnakah jaulih, atte manai juolkeh äh sjattah njuolkatin, jus tah älläh tjanasin, walla tat lä ällo pästot. Setjastisa tah njuol-

katin sjaddih, ká manna sjadda pajas, ja jus piedja juolkit tjanasi, te tah ienni sjaddih mälfatin ja widnjot.

Rubbe ftuorra wikke lä kierkamin, ja tat lä tat, atte lä náu alke wuottet taw. Talle tån kalle äutohah tait mu pakoit. Läkus tat wikke? Puoraf läham tat, jus wuottet matta. Walla kättjaleh tal ietj! Tjanah laptjit muorai kaskai, wieslitech tai nala ja kätjoh ietjat ratnaw wuottet tu! I sän kaskah wuottet tu päro unna stantatjaw, ainat náu kuffew, ká iedne manaw wuotta. Nä, maktes tat kullo? Läkus haufte? Sakaw män, atte ruwma tån alkah tjuorwot radnafat: Aleh wuoteh, wuofjanafah pätih! Tån sjattah äiwist ja tjäiwist, ja jus tu radna i heitech wuottemist, te tån wimaf sjattah ällo skippasin. Dale män katjataw: Käktes tån matah takkat ietjat manaina, maw tån ih ietj kierrat? Sktus tån luluh wuofetit

puorep fiereswuotaw ietjat mannai, jus tån pajaluluh su rafen ärrot? Nån tat lä: manatjah wiertijih rafen ärrot. Jus tån sitah, atte tu manna kalka sjaddat ällo warrafin ja keuran, te aleh wuoteh ju! Tat wuottem swatjat mana wuoringamaw ja rafetutta ju mielaw. Tat lä kalle fatnes, atte manna ädda ruwaput, jus wuotta taw, walla lähkus tah nakkarah ällo warrafin? Ah äbbänis. Jus almatj wuollakaw jukka, te tat wuola wuoringami manna ja rafetutta äiwew, nån atte almatj wimak ätet sitta. Walla lähkus tat ätem puoraf ja warres? J tauk. Walla aktalakatj lä tat ätem, mi wuottemist päta. Manna ädda tan tieti, atte tat sjadda te kä wuollakin. Sitahkus tån karituttet ietjat unna manatjaw, mi ain lä kierkama sinne wällahimme? Heiteh wuottemist ietjat manaw! Kalle sån ietjan ai ädda, ja tallor sån wieka puoreput äta.

Wuostas riksdaga Ryßlanttan alkki 10 peiwen maj-manon 1906. Sieltes kuffes aikew ledjin Ryßlanta wiesatah raukam, atte riksdaga kalkai tjäkänit ratotallami lanta mäkki ja tärjotimme pirra, walla kejjar ittji miwah taja. Sån sitai akto tärjotit ietjas ammat-älmai kum, waiko färtahatj mati wuoinet, atte tat tärjotim li sieltes neure ja paha. Wimak sjattai nån ätna rafetiswuota, atte kejjar wierti kättjot riksdagaw akti, walla 22 peiwen juli-manon kättjoi sån wast, atte riksdaga jala duma, nån kä tan namma li, kalkai näkkät, waiko tat i lam ain happitam takkat, maw kalkai. Riksdags-älmaid sån rajai käji käwke; muttemit sån piejai fanka-kätai wil. Diettelis lä, atte taste kalkai sieltes ätna märre ja wasije sjaddat. Kejjar lä kalle täiwotam, atte ätä duma kalka tjäkänit tan talwen, walla i ain tiettoh, pätafus taste mife.

Finlanttan lä talle wieka puorep aike kä tai äutep jati, kä karjelah kaikkakai waiwetin suomelattjait. Talle, kä lä stuorra hiete Ryßlanttan, man wuolen Finlanta lä, talle ah Ryßlanta tärjotidjeh tuostah waiwetit suomelattjait nån pahaskakai kä äutäla.

Si läh ädtjom ätä ja puorep riksdaga-ärnikaw ja ädtjoh truckit kirjit ja awisait wani hieretimme taka. Tah juopmelattjah, mait karjelah ledjin wuojetam ierit, läh ädtjom ruoptot pätet, ja tah ammat-älmah, mait piedjin ammatist ierit, läh änamusta ädtjom ietjasa ammataw ruoptot. Walla tai pahas aiki, kâ karjelah tieddin Finlantaw wäramuslafai, ledjin ai ätna almatjah ällo pätam pahas käinoita. Taste lä ain ätna rafetizwuota patfam lantai. Käddih almatjit ja riewwijih ja juolatih pietnikit. Dieki Swerji läh ai pätam takkar juopmelattjah, kutih läh päistanam tai pahas aiki, ja ätna waiwe lä juo ärron taiste.

Ryßlantän lä ain wil ätna stuime ja pahas aike. Rika tärjotidjeh wajjotih almokaw ja almot wajjot tärjotidjit ja taiwai jhadda tärro sia kaskan. Tärroälmah ai läh akka rafetimmeh ja unuokastih kaika, maw tärjotidjeh takkih. Näu lä ai muttin jhaddam, atte tärroälmah läh alkam tärrow ietjasa äiwi wuosti. Sämes pale si waltin äbbâ stuorra tärro-hawjaw ja wuolkin taina amas lantaita. Finlantän lä stuorra fästnik, man namma lä Sweaborg. Tat kalka warjalit Finlantaw ja Ryßlantaw taist wajjolattjaiist, kutih jäwa milte jittih mannat tai aktitum lantai siä. Tan Sweaborgan jhattai jämes pale tan mannam kiejen stuorra stuime. Stuorra ässe taist tärroälmaiist, kutih ledjin fästnika sinne, tjuodtjelin ietjasa äiwi wuosti ja alkin wuotjet pirsoi ja kanonai kum. Muttem ässe tärroälmaiist li tauk äiwi pielen, ja tai wiekina si wuostalastin tait stuimijidjit. Kä wil muttem tärro-hawjah ai pätin wiekfen, te si likkastin äitet jäw. Tan tärwon kättetuwwin mädde tjuote almatjah. Sämes awisa lä kiettom, atte äwtän aina jaken lä talle Ryßlantän kättetum 19,364 almatja, warfa kuofte läk tujan almatja. Tat lä alwos jaka.

Stuorra pirso-wuottji-tjäkanim lä tan kiejen ärron Stodholman pärfemanon kietjen äbbâ witta peiwe. Tasa pätin ätna älmah äbbâ Swerje rikast, kutih kalkin kättjalit, kutti siäst li tjiepmus pirsoina wuotjet. Tai pirso-wuottji läkko li 3,400. Tjiepmus siäst kaitaist li jämes nuorra älmai Stodholmast, kân namma

li Axel Sansjon. Stuorra palkaw sän ättjoi, stuorra kudnepietnikaw, mi li tjielka fällest, ja alvos stuorra ja tjappa silpakuwsew, maw kånäkis ietj li waddam, ja tasa wil 900 kruono. Ätna ietja älmah ädtjon ai palkaw tjiupes wuotjema äutäst. Jus akti näu sjadda, atte mia kieres aiteklanta päta nietai ja latatalla wajjolattjaita, te mian wierti ärvot ätna takkar älmah, kutih wuotjet mattih ja tietih, atte sia aiteklanta wuorpe lä sia kietai sinne, ja tan tieti warjalih ietjasa lantaw mihaswuotaina ja puorre tärwon. Tan tieti lä färt älna wälkofiswuota, atte sän harjana wuotjemi, näu atte sän matta takkat taw, maw aiteklanta rauka juste, kä nieta ja tärro päta.

Norrföpinga statan lä tan mannam kieses ärron stuorra utställning jala wuoksetin, kånne kaiklatatj fabrikah ja tuodjarah äbbä lantan läh wuoksetam tjappemus ja puoremus kalwoit, mait si läh mattam takkat. Stuorra huotnahah ledjin tjieggitum, mai sinne almatjah ädtjon kättjat kaikait tait kalwoit ja räitwit. Sämes jagen wuoksetin ai tjappemus slittorit, hästait, kusait, wuowsait ja takkarit, mah kaunojih mia lantan, ja tanne ledjin ällo tusan slittora tjäken. Sieltes ätna almatjah läh mannam Norrföpingin kättjama tieti tait tjappa kalwoit ja slittorit.

Ätä ruoutewädja Samenättnama tjata. Juo mädde jake lä hälatum taste, atte wierti takkat ätä ruoutewädjaw ärvat tiefi pajas Samenättnami. Tat kalka mannat Jämtlantast nuortas kuuloi ja manna Suorja jala Sorjele pakto ja Rastera pakto Arjepluowe juoknan ja Dalwataja jala Jäkämäkke pakto kitta Watjeri. Tan kieses läh kättjam, käggo tak kalka mannat, walla i ain tiettoh, kässe mattih alkett takkat taw wädjaw. Diurajin tat ruoutewädja sjadda, walla hui puorakin kaikaita, kutih Samenättnamin wiessoh.

Wuona stuorratiggai jala riksdagai lä tan tjawtjan akta jappelatj waljitum stuorratiggeälman. Su namma lä Isak Saba

ja sän lä kläffar jämes juoknan Finmarfon. Tappe tuoin tafoin lä näu ätna fapmelattjah, atte ji mattih waljit äwtäv ietjaja fäkäst stuorratiggai. Wuonakah sittin kalle waljit jämes wuonakaw, walla kä li änap fapmelattjah, te tah widnijin. Täiwot tal kälkä, atte tat Isak Saba kälkä mattet taffat juoita, mi lului Wuona fapmelattjaita auken.

Tiuras lä tärrot. Tat alwos tärro Ryhlanta ja Japana käftan, mi talle lä näkkäm, lä makjam fieltes ätnakaw. Ryhlanta lä juo kälätam taja nielse tujan miljona kruono, ja änapuw si wil wiertijih makset, äutäl kä läh ädtjom kälkäit tärro-älmaid häimai Ästift, känne tärro lä ärron. Tat lä näu ätna pietnikah, atte almatj i rätt mateh tadjatit, man ätnak tat lä. Marjo matta puoreput tadjatit, kä jaulap, atte äbbä mia Swerje rifa tan jaken 1906 ittji mawseh änapuw kä 179 miljona kruono ietjas tärjotimmē tieti. Jus tal Swerje ättjolului tait nielse tujan miljona kruono, te mi mataluluime wiesjot äbbä 22 jake wani ftati taka.

Läffämus Samita

kälkä pätet tan talwen ai jämmäläkäi kä tat päti tan mannam talwen. Äp wal mateh waddet mawke nummeraw tafte äutäl jäula, taina kä posta sitta sierra mawjow tan äutäst. Tan sadjai ädtjoh tah, kutih makjih 50 öra tan talwe äutäst, äwtäv nummeraw tan pätte jake päfatis-manon ai ja äwtäv nummeraw jäula-manon.

Puktis tal mia awija haufkotakaw, äpatufaw ja puorist-ijunja-tufaw kälkäita taita, kutih wiesjoh nuorta lantai mietfin ja tuod-darin! Puorre wiljoina lä tat samita tjaletum. Läffäsa ai fameshaw puorre wiljoina!

Älfos-wadde.